

METODOLOŠKO POJASNILO

RAČUNI SNOVNIH TOKOV

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Računi snovnih tokov, Slovenija, letno (Prva objava)

Vsebina:

1. NAMEN
2. PRAVNA PODLAGA
3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI
4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA
5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV
6. DEFINICIJE
7. POJASNILA
8. OBJAVLJANJE PODATKOV
9. REVIDIRANJE PODATKOV
10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Pripravila: Mojca Pogačnik

Zadnjič osveženo: 19. 12. 2019

1. NAMEN

Namen objave podatkov je spremljanje snovnih tokov, ki potekajo iz okolja v gospodarstvo, v gospodarstvu in od tam nazaj v okolje.

Ključne statistike, ki jih objavljamo, so:

- izkoriščanje domačih virov,
- uvoz in izvoz,
- kazalniki.

2. PRAVNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Uredba (EU) št. 691/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih okoljsko-ekonomskih računih z dne 6. julija 2011 (CELEX: 32011R0691)

Podatki, ki jih sporočamo na Eurostat, so mednarodno primerljivi in soustvarjajo evropsko statistiko.

3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enote, ki jih opisujejo podatki, so vse snovi, ki prihajajo v gospodarstvo, da se bodo tam nadalje uporabile, bodisi v proizvodnih postopkih bodisi v potrošnji. To so vse trdne, tekoče in plinaste snovi (voda in zrak se ne upoštevata, vsebnost vode v snoveh pa se upošteva). Glede na izvor se snovi delijo na snovi domačega izvora oz. domače izkoriščanje in na uvožene/izvožene snovi. Podatki so prikazani v tisoč tonah.

4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Izbor enot opazovanja je poln. To pomeni, da so v raziskovanje zajeti vsi snovni tokovi, ki vstopajo v gospodarstvo za nadaljnjo rabo in so povezani z dejavnostmi vseh rezidenčnih enot nacionalnega gospodarstva ne glede na njihov geografski položaj.

5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Za raziskovanje Računi snovnih tokov smo uporabili podatke iz administrativnih virov in iz statističnih raziskovanj. Glavni viri so bili podatki iz statističnih raziskovanj s področja kmetijstva (Doseženi pridelki zgodnjih posevkov in zgodnjega sadja, KME-ZGK-P; Doseženi pridelki poznih posevkov, sadja in grozdja, KME-POZK-P; Popis intenzivnih sadovnjakov, POPIS-SAD/5L), gozdarstva, ribištva (Morski gospodarski ribolov, RIB-MOR; Vzreja vodnih organizmov in športni ribolov, RIB-SLV/L), energetike ter uvoza in izvoza. Podatke o pridobivanju mineralnih surovin smo pridobili iz poročil Geološkega zavoda RS, podatke o odvzemu živali (lovu) pa iz poročil Zavoda za gozdove. Za izračun kazalnikov na osebo smo uporabili podatke o povprečnem številu prebivalcev v posameznem letu, za izračun kazalnikov snovne produktivnosti pa podatke o BDP v EUR

(verižno ocenjen v menjalnih tečajih za leto 2010, referenčno leto 2010) in podatke o BDP v standardih kupne moči iz Eurostatove Eurobaze.

6. DEFINICIJE

Računi snovnih tokov (RST) omogočajo spremljanje celotne potrošnje oz. porabe naravnih virov in s tem povezanih posrednih snovnih tokov in tudi izračunavanje kazalnikov. Sistem spremljanja domačega gospodarstva na podlagi metodično organiziranih računov snovnih tokov obsega vse snovi, ki so bile rabljene ali uporabljene v gospodarstvu.

Izkoriščeni domači viri (IDV) obsegajo snovi domačega izvora, tj. snovi, ki jih črpamo iz nacionalnega okolja.

Neposredni vnos snovi (NVS) zajema vse trdne, tekoče in plinaste snovi, ki pridejo v gospodarstvo, da bodo tam nadalje uporabljene. Vrednost kazalnika neposredni vnos snovi izračunamo tako, da količini domačih izkoriščenih snovi (IDV) prištejemo celotno količino uvoženih snovi.

Domača poraba snovi (DPS) meri celotne količine vseh snovi, neposredno uporabljenih v gospodarstvu (posredni tokovi se ne upoštevajo). Kazalnik je definiran na enak način kot drugi fizični kazalniki. Izračunamo ga tako, da vrednost kazalnika NVS zmanjšamo za vrednost celotne količine izvoženih snovi.

Fizična trgovska bilanca (FTB) je definirana nasprotno kot denarna trgovska bilanca, upoštevajoč dejstvo, da se v ekonomiji denar in blago gibljeta v nasprotni smeri. Vrednost kazalnika fizična trgovska bilanca izračunamo tako, da od količine celotnega uvoza snovi odštejemo količino celotnega izvoza snovi. Pozitivna vrednost tega kazalnika pokaže neto uvoz snovi, negativna pa neto izvoz snovi.

Output domačih procesov vsebuje podatke o iznosu oz. outputu snovi iz gospodarstva nazaj v okolje, t.j. meri vpliv proizvodnih procesov na okolje.

Snovna produktivnost odraža razmerje med bruto domačim proizvodom (BDP) in domačo porabo snovi (DPS). Za prikaz gibanja snovne produktivnosti v času na enem geografskem območju se uporablja BDP v EUR, verižno ocenjen v menjalnih tečajih za leto 2010, referenčno leto je 2010 (BDP₂₀₁₀). Za primerjavo snovne produktivnosti med državami pa se uporablja BDP v standardih kupne moči (BDP SKM).

7. POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

KN - Kombinirana nomenklatura:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

Podatke prevzamemo iz različnih administrativnih in statističnih virov in jih preračunamo skladno z Eurostatovo metodologijo za račune snovnih tokov.

Prevzete podatke tabeliramo. Obdelavo končamo s pripravo tabel, urejenih po vrednostih določenih spremenljivk. Pri končni analizi podatkov podatke po posameznih spremenljivkah primerjamo s podatki iz prejšnjega leta. Morebitne večje razlike v vrednostih še dodatno preverimo. Ko so podatki obdelani, sledita končni izračun in objava podatkov.

8. OBJAVLJANJE PODATKOV

Podatke objavljamo:

Letno:

- Podatkovna baza SiStat: Okolje in naravni viri – Okolje – Okoljski računi – [Računi snovnih tokov](#). Objavljeni podatki so absolutni, razvrščeni po kategorijah snovi na ravni Slovenije.
- Prva objava (Okolje, Okoljski računi): »Računi snovnih tokov, Slovenija, letno«.
- Evropski statistični urad (Eurostat).

9. REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Objavljamo le končne podatke. Če pride do revidiranja vhodnih podatkov, revidiramo tudi podatke v računih snovnih tokov.

9.2 PRELOMI V ČASOVNI VRSTI

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

- Poročilo o kakovosti
 - Standardno poročilo o kakovosti za raziskovanje MFA – Računi snovnih tokov (MFA),
 - Letno poročilo o kakovosti za raziskovanje MFA – Računi snovnih tokov (MFA), področje: Okolje, podpodročje: Okoljski računi

<http://www.stat.si/StatWeb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>